PORADNIK DLA KSIĘGOWEJ I KADROWEJ

Instrukcja obsługi zatrudniania cudzoziemców

W 3 KROKACH

1 2 3

Jak legalnie zatrudnić pracownika z zagranicy

LEGALEX • EWELINA KANIA-FURTAK • BIELSKO-BIAŁA

POZNAJMY SIĘ BLIŻEJ

Zatrudnianie cudzoziemców nie musi być trudne

Prowadzisz biuro księgowe lub kadrowe i coraz częściej Twoi klienci pytają o zatrudnianie cudzoziemców? Ta książeczka pokazuje cały proces w 3 prostych krokach — językiem zrozumiałym, bez prawniczego żargonu.

10 lat pracy z cudzoziemcami i tysiące historii — zawarte w 3 krokach.

Nazywam się **Ewelina Kania-Furtak** i prowadzę firmę **LEGALEX** w **Bielsku-Białej**. Mam **licencję KRAZ** na rekrutację pracowników oraz **10 lat doświadczenia** w legalizacji pobytu i pracy cudzoziemców. Od lat współpracuję z biurami księgowymi i kadrowymi, więc znam odpowiedzi na wszystkie Twoje pytania. Chętnie przyjadę do Twojego biura lub do Twojego klienta, by omówić konkretne sprawy.

Wspólnie z **partnerami** prowadzimy **Kancelarię Prawną do Spraw Cudzoziemców** w **Bielsku-Białej, przy ul. Gazowniczej 1**, w której badamy najbardziej skomplikowane przypadki cudzoziemców w Polsce.

Jeśli zdecydujesz się na współpracę

Jesteśmy otwarci na stałą współpracę z biurami księgowymi i kadrowymi. Działamy jak Twój **zewnętrzny dział legalizacji**:

- Przejmujemy legalizację pobytu i pracy pracowników Twoich klientów
- Weryfikujemy dokumenty cudzoziemca przed zatrudnieniem
- Czuwamy nad aktualizacją dokumentów pobytu i pracy przez cały czas zatrudnienia
- Prowadzimy kampanie rekrutacyjne — pracowników z Polski i zagranicy
- Konsultujemy trudne przypadki — zdalnie albo u Ciebie w biurze
- Jesteśmy w stałym kontakcie z Twoimi kadrami i księgowością

Współpraca • Prawo + Rekrutacja

SPIS TREŚCI

Zatrudnienie cudzoziemca krok po kroku

1 Weryfikacja pobytu

Sprawdzamy, czy cudzoziemiec przebywa w Polsce legalnie i na jakiej podstawie.

2 Legalizacja pracy

Dobieramy właściwą formę: powiadomienie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi, oświadczenie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi lub zezwolenie na pracę.

3 Przygotowanie dokumentów do zatrudnienia

Kompletujemy umowę i dokumenty kadrowe — podpowiadamy, na co zwrócić szczególną uwagę.

DOŚWIADCZENIE I WYKSZTAŁCENIE

Moja praca jest poparta nie tylko doświadczeniem, ale i wykształceniem. Jestem **absolwentką kierunku Zarządzanie procesem legalizacji i zatrudniania cudzoziemców w Polsce** na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego oraz **studiów podyplomowych o specjalizacji tłumaczeniowej z języka rosyjskiego** — dzięki czemu biegle poruszam się w tym języku, nawet w tematyce zawiłego polskiego prawa migracyjnego.

Dzięki temu współpraca z biurami księgowymi jest **efektywna** — cała komunikacja związana z **rekrutacją i legalizacją pracowników** toczy się **poza Twoim biurem**. Wybierając współpracę ze mną, wybieracie dla siebie **święty spokój**.

Na końcu znajdziesz **najważniejsze zasady** — krótką listę tego, o czym pracodawca musi pamiętać, żeby zatrudnienie było w 100% legalne.

01

KROK PIERWSZY

Zweryfikuj legalność pobytu

To pierwszy i najważniejszy etap przed zatrudnieniem cudzoziemca. Zanim podpiszesz umowę, musisz mieć pewność, że dana osoba przebywa w Polsce legalnie.

Tak jak do pracy potrzebujemy dwóch rąk, tak aby legalnie zatrudnić cudzoziemca, musi on mieć dwie podstawy:

- ✓ **Legalny pobyt**
- ✓ **Legalna praca**

W tym rozdziale zajmujemy się pierwszą podstawą — **legalnym pobytem**. Legalną pracą zajmiemy się w Kroku 2.

Ustal obywatelstwo cudzoziemca

Od kraju pochodzenia zależą zasady pobytu oraz możliwość rozpoczęcia legalizacji pobytu w Polsce. Na początku ustal:

- z jakiego kraju pochodzi cudzoziemiec,
- na jakiej podstawie przebywa w Polsce,
- od kiedy przebywa na terytorium Polski.

Dzięki temu łatwiej określisz kolejne kroki związane z jego zatrudnieniem.

A oto najczęściej spotykane tytuły pobytowe cudzoziemców:

1 Pobyt w ruchu bezwizowym

W ruchu bezwizowym cudzoziemiec może przebywać w strefie Schengen maksymalnie **90 dni w ciągu każdych 180 dni**. Po wykorzystaniu tego limitu — bez innej podstawy pobytu lub wniosku o pobyt złożonego w czasie legalnego pobytu — pobyt staje się nielegalny.

Jeżeli cudzoziemiec korzysta z ruchu bezwizowego:

- sprawdź datę wjazdu do strefy Schengen,
- oblicz, ile dni legalnego pobytu jeszcze pozostało,
- odpowiednio wcześniej zaplanuj złożenie wniosku o zezwolenie na pobyt czasowy.

Ruch bezwizowy pozwala **rozpocząć procedurę legalizacji** — pod warunkiem że cudzoziemiec złoży wniosek o zezwolenie na pobyt w czasie legalnego pobytu. Wtedy będzie mógł kontynuować pobyt także po zakończeniu okresu ruchu bezwizowego.

> **⚠ Uwaga — zmiana od 22 sierpnia 2026 r.**
>
> Obywatele **Gruzji, Kolumbii i Wenezueli** muszą posiadać **wizę uprawniającą do pracy**, aby legalnie podjąć zatrudnienie w Polsce. Aby rozpocząć pracę, muszą mieć **wizę pracowniczą**.

2 Pobyt na wizie — weryfikacja

Przed zatrudnieniem zawsze sprawdź:

- jaki jest cel wydania wizy,
- przez które państwo została wydana,
- do kiedy jest ważna.

Nie każda wiza daje możliwość zalegalizowania pobytu w Polsce w celu wykonywania pracy.

> **⚠ Uwaga na wizę „02"**
>
> Wiza oznaczona symbolem **„02"** wydawana jest w celu odwiedzin u rodziny lub przyjaciół. Na jej podstawie **nie można pracować ani rozpocząć legalizacji pobytu w celu wykonywania pracy**.
>
> Wiza wydana przez inne państwo strefy Schengen również wymaga indywidualnej analizy.

3 Karta pobytu — weryfikacja

Jeżeli cudzoziemiec posiada kartę pobytu:

- sprawdź, czy została wydana przez polski urząd,
- upewnij się, że jest nadal ważna,
- poproś pracownika o decyzję, na podstawie której ją wydano.

Jeśli wcześniej pracował u innego pracodawcy, zapytaj pracownika, czy dopełnił obowiązków wobec wojewody. Po utracie pracy trzeba poinformować urząd o zakończeniu zatrudnienia, a następnie złożyć nowy wniosek związany z nowym pracodawcą. **Zaniedbanie tego obowiązku może doprowadzić do cofnięcia jednolitego zezwolenia.**

Karta pobytu wydana przez inne państwo nie zawsze pozwala pracować w Polsce — analizujemy to indywidualnie.

4 Status UKR

Status **UKR** mają osoby, które przyjechały do Polski z Ukrainy w związku z prowadzonymi działaniami zbrojnymi. Mogą przebywać w Polsce legalnie **do 4 marca 2027 r.** i do tego czasu powinny złożyć w Polsce wniosek o pobyt.

Jeżeli zatrudniasz obywatela Ukrainy korzystającego ze statusu **UKR**, upewnij się, że nadal go posiada. Status UKR można utracić m.in. wtedy, gdy cudzoziemiec:

- opuści Polskę na okres dłuższy niż 30 dni,
- uzyska zezwolenie na pobyt czasowy.

Przed zatrudnieniem zawsze zweryfikuj aktualny status tej osoby — możesz poprosić ją o przyniesienie aktualnego **zaświadczenia o posiadanym statusie UKR**.

CIEKAWOSTKA

Status UKR mogli uzyskać także **małżonkowie obywateli Ukrainy** oraz osoby mające na Ukrainie **pobyt stały**, jeśli przyjechały bezpośrednio z Ukrainy w związku z prowadzonymi działaniami zbrojnymi.

BARDZO WAŻNE Sprawdź cały paszport

Nigdy nie ograniczaj się do strony ze zdjęciem. Przejrzyj **wszystkie strony** paszportu i sprawdź, czy nie ma w nim **decyzji o zobowiązaniu do powrotu**.

Z PRAKTYKI NASZEJ KANCELARII

Coraz częściej spotykamy osoby, wobec których wydano decyzję o zobowiązaniu do powrotu. Jedną z przyczyn jest wydłużony legalny pobyt obywateli Ukrainy po wybuchu **wojny pełnoskalowej** — mają przedłużony czas na opuszczenie Polski **do 4 marca 2027 r.** Dlatego zawsze dokładnie sprawdzaj paszport. Zatrudnienie osoby z taką decyzją może skończyć się licznymi pytaniami ze strony organów kontrolujących oraz konsekwencjami.

BARDZO WAŻNE Poproś o decyzję pobytową

To jeden z najczęściej pomijanych etapów. Sama karta pobytu nie zawiera wszystkich informacji potrzebnych do ustalenia zasad zatrudnienia. Poproś o decyzję, na podstawie której wydano kartę — już sama **podstawa prawna** często od razu pokazuje, czy potrzebne będzie zezwolenie na pracę.

Podstawa decyzji pobytowej	Co to oznacza dla zatrudnienia
art. 158 ustawy o cudzoziemcach — pobyt czasowy członka rodziny obywatela polskiego	możliwa praca **bez zezwolenia na pracę**
art. 159 ustawy o cudzoziemcach — pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną	możliwa praca **bez zezwolenia na pracę**
zezwolenie na pobyt stały	praca w Polsce **bez zezwolenia na pracę**
zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE	praca w Polsce **bez zezwolenia na pracę**

Każdą sprawę i tak warto przeanalizować indywidualnie — przepisy przewidują wyjątki.

📌 ZAPAMIĘTAJ

- ✓ Sama karta pobytu nie wystarczy — poproś o **całą decyzję pobytową**.
- ✓ **Podstawa prawna wskazana w decyzji** od razu pokazuje, czy potrzebne jest zezwolenie na pracę.
- ✓ Adnotacja na karcie **nie oznacza swobodnego dostępu do rynku pracy** — liczy się decyzja. Jeśli wskazano w niej konkretnego pracodawcę, cudzoziemiec może pracować **tylko u niego** i na warunkach z decyzji. Nie sugeruj się kartą — **sprawdź decyzję**.

2026 Ważna zmiana od 27 kwietnia 2026 r.

Od 27 kwietnia 2026 r. wnioski o zezwolenie na pobyt składa się **wyłącznie elektronicznie** — przez system **MOS 2**. Jeżeli cudzoziemiec planuje zalegalizować pobyt w celu pracy, warto wcześniej przygotować wszystkie elementy.

Kto	Co przygotować przed procedurą
Cudzoziemiec	• założony i potwierdzony **Profil Zaufany** • zdjęcie do wniosku (poproś fotografa o przesłanie na e-mail) • aktywny adres e-mail
Pracodawca	• aktywny adres e-mail • wypełnia **elektroniczny załącznik** o warunkach zatrudnienia • podpisuje go elektronicznie

Urząd wysyła na adres e-mail pracodawcy link do elektronicznego załącznika o warunkach planowanego zatrudnienia. **Dopiero po jego podpisaniu przez pracodawcę — za pomocą Profilu Zaufanego lub podpisu kwalifikowanego** — cudzoziemiec może skutecznie wysłać wniosek o zezwolenie na pobyt czasowy w celu pracy.

📌 ZAPAMIĘTAJ

- ✓ Pracodawca dostaje e-mailem **link do załącznika** o warunkach zatrudnienia i musi go podpisać **Profilem Zaufanym lub podpisem kwalifikowanym**.
- ✓ Dopiero po podpisie pracodawcy cudzoziemiec skutecznie **wyśle wniosek**.
- ✓ Pracodawca ma tylko **30 dni na podpisanie załącznika** — licząc od otrzymania linka.

PRZYKŁAD Z PRAKTYKI

Mustafo — obywatel Uzbekistanu

Do naszej firmy podczas rekrutacji zgłosił się Mustafo — obywatel Uzbekistanu. Wcześniej mieszkał i pracował w Warszawie. W paszporcie ma stempel potwierdzający złożenie wniosku o zezwolenie na pobyt czasowy. **Jakie kroki muszę podjąć, aby go zatrudnić?**

Najpierw muszę zweryfikować legalność jego pobytu. Sprawdzam:

- czy wniosek złożono podczas legalnego pobytu,
- czy postępowanie nadal trwa,
- czy sprawa nie została pozostawiona bez rozpoznania ani umorzona.

Proszę cudzoziemca o potwierdzenie złożenia wniosku lub numer sprawy. Ponieważ Mustafo mieszka obecnie w województwie śląskim, pomagam przygotować pismo do wojewody, u którego złożono wniosek, o przekazanie postępowania do wojewody właściwego dla aktualnego miejsca zamieszkania.

KOLEJNY KROK

Dopiero po potwierdzeniu, że pobyt jest legalny, a postępowanie nadal trwa, przechodzę do Kroku 2 — legalizacji pracy.

📌 ZAPAMIĘTAJ

- ✓ **Jeśli pracownik przebywa na podstawie złożonego wniosku** — sprawdź, czy wniosek złożono w trakcie legalnego pobytu i czy **postępowanie nadal trwa**.
- ✓ Poproś o potwierdzenie złożenia wniosku lub **numer sprawy**.
- ✓ **Jeśli wniosek złożono w innym województwie** — pomóż cudzoziemcowi przygotować **pismo o przekazanie sprawy** do właściwego wojewody.

RADA PRAKTYCZNA

Sam stempel w paszporcie lub potwierdzenie złożenia wniosku nie zawsze oznacza możliwość zatrudnienia. Przed rozpoczęciem legalizacji pracy upewnij się, że:

- postępowanie nadal trwa,
- cudzoziemiec wskazał właściwy adres do korespondencji,
- urząd nie pozostawił sprawy bez rozpoznania.

To pozwoli uniknąć zatrudnienia osoby przebywającej nielegalnie.

CHECKLISTA — KROK 1

Przed rozpoczęciem legalizacji pracy zweryfikowano:

- ☐ obywatelstwo
- ☐ wszystkie strony paszportu
- ☐ podstawę legalnego pobytu
- ☐ decyzję pobytową lub potwierdzenie złożenia wniosku
- ☐ czy postępowanie nadal trwa
- ☐ czy sprawa nie została pozostawiona bez rozpoznania
- ☐ czy nie wydano decyzji o zobowiązaniu do powrotu

📌 ZAPAMIĘTAJ

- ✓ Zawsze zaczynaj od **ustalenia obywatelstwa** i sprawdzenia całego paszportu.
- ✓ **Jeśli cudzoziemiec ma złożony wniosek o pobyt** — ustal, że **postępowanie nadal trwa**.
- ✓ Ustal, czy nie wydano **decyzji o zobowiązaniu do powrotu**.

02

KROK DRUGI

Legalizacja pracy

Masz już potwierdzony legalny pobyt? Czas na **drugą „rękę"** — legalizację pracy. Bez niej zatrudnienie cudzoziemca nadal nie jest legalne.

Wszystko zaczyna się od portalu praca.gov.pl. Dziś wszystkie procedury legalizacji pracy załatwiasz **wyłącznie elektronicznie**. Na start:

① załóż konto jako osoba fizyczna ② utwórz konto organizacji
③ wybierz właściwy kontekst organizacji ④ złóż właściwy wniosek

Tak jak przy pobycie — **najpierw ustal obywatelstwo** cudzoziemca. Od niego zależy, z której procedury skorzystasz.

Trzy drogi legalizacji pracy — którą wybrać?

Procedura	Dla obywateli	Urząd	Koszt	Na ile
Powiadomienie	Ukrainy	PUP	bezpłatne	bezterminowo
Oświadczenie	Armenii, Białorusi, Mołdawii, Ukrainy	PUP	400 zł	do 24 mies.
Zezwolenie na pracę	pozostałych państw	Wojewoda	400 zł	do 3 lat

PUP = powiatowy urząd pracy właściwy dla głównej siedziby pracodawcy.

1 Powiadomienie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi — obywatele Ukrainy

Najprostsza i najszybsza forma. Obywatele Ukrainy mogą pracować **bez zezwolenia**, na podstawie **powiadomienia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi**. Powiadomienie:

- składasz **wyłącznie elektronicznie** przez praca.gov.pl — w ciągu **7 dni od zatrudnienia** cudzoziemca,
- trafia do **powiatowego urzędu pracy** właściwego dla głównej siedziby firmy,
- jest **bezpłatne**,
- musi być skierowane z **właściwie utworzonego kontekstu organizacji** — tego, w jakim zatrudnienie podejmie cudzoziemiec.

📌 **ZAPAMIĘTAJ**

- ✓ Obywatele Ukrainy mogą pracować **bez zezwolenia** — na podstawie **powiadomienia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi**, które jest **zwolnione z opłat skarbowych**.
- ✓ Cudzoziemiec może pracować tylko na **warunkach wskazanych w powiadomieniu**.

PRZYKŁAD Z PRAKTYKI · POWIADOMIENIE

Roman — obywatel Ukrainy

Do naszej firmy podczas rekrutacji zgłosił się Roman — obywatel Ukrainy. **Jakie kroki muszę podjąć, aby go zatrudnić?**

Najpierw weryfikuję legalność jego pobytu, przygotowuję umowę zgodną z warunkami zatrudnienia i Roman rozpoczyna pracę. Ponieważ jest obywatelem Ukrainy, składam elektronicznie przez praca.gov.pl **powiadomienie o powierzeniu pracy obywatelowi Ukrainy** do właściwego powiatowego urzędu pracy **zgodnie z główną siedzibą firmy** — mam na to **7 dni od dnia rozpoczęcia pracy**.

Roman może pracować wyłącznie na warunkach wskazanych w powiadomieniu.

CIEKAWOSTKA

Obywatele Ukrainy to **największa grupa** cudzoziemców pracujących w Polsce, a powiadomienie jest dla nich najszybszą drogą do legalnego zatrudnienia.

📌 ZAPAMIĘTAJ

- ✓ Jeśli chcesz zatrudnić obywatela Ukrainy — może on podjąć pracę **bez czekania na zezwolenie**. Upewnij się jednak, czy zdążysz w **7 dni** założyć konto organizacji na praca.gov.pl i wysłać powiadomienie. Jeśli nigdy tego nie robiłeś — **lepiej nie śpiesz się z zatrudnieniem**.
- ✓ Upewnij się, że po zalogowaniu na praca.gov.pl **przełączyłeś kontekst z osoby prywatnej na firmę** — to najczęściej popełniany błąd. Jeśli zatrudniasz jako firma, powiadomienie musisz skierować **z konta organizacji**.

2 Oświadczenie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi

Uproszczona procedura przeznaczona dla obywateli: **Armenii, Białorusi, Mołdawii i Ukrainy**.

> ⚠ **Ważna zmiana**
>
> Z listy państw objętych procedurą oświadczeniową **usunięto obywateli Gruzji oraz Federacji Rosyjskiej**.

Oświadczenie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi:

- składasz elektronicznie przez praca.gov.pl,
- trafia do **powiatowego urzędu pracy** zgodnie z główną siedzibą firmy,
- kosztuje **400 zł** — opłatę ponosi pracodawca,
- może być wpisane maksymalnie na **24 miesiące**,
- cudzoziemiec może rozpocząć pracę **dopiero po zwrotnym wydaniu dokumentu przez urząd** — samo złożenie oświadczenia nie legalizuje pracy,
- czas oczekiwania na wpis oświadczenia do ewidencji to około **7 dni**.

NOWOŚĆ

Jeśli cudzoziemiec w ciągu ostatnich dwóch lat miał zarejestrowane **dwa oświadczenia** i na ich podstawie nie podjął pracy, a nie potrafi racjonalnie wyjaśnić przyczyny — urząd może **odmówić** wpisania kolejnego, co może uniemożliwić zatrudnienie. **Rada: zapytaj o to cudzoziemca już na etapie rekrutacji — zaoszczędzisz czas i pieniądze.**

📌 **ZAPAMIĘTAJ**

- ✓ Oświadczenie: **Armenia, Białoruś, Mołdawia, Ukraina** — koszt **400 zł**, maksymalnie na **24 miesiące**.

Obowiązki pracodawcy po wpisie oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi

- ✓ prześlij **kopię podpisanej umowy** przed rozpoczęciem pracy,
- ✓ poinformuj urząd o **podjęciu** pracy przez cudzoziemca,
- ✓ poinformuj o **niepodjęciu** pracy przez cudzoziemca,
- ✓ poinformuj o **zakończeniu** pracy przez cudzoziemca.

OŚWIADCZENIE A WIZA

Na podstawie zarejestrowanego oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi taka osoba może ubiegać się o **polską wizę**. To ważne zwłaszcza dla obywateli Ukrainy: jeśli pracownik zatrudniony na powiadomieniu o powierzeniu pracy cudzoziemcowi planuje wyjazd do kraju i powrót do Polski, często trzeba **wcześniej zarejestrować oświadczenie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi**.

Gdy otrzymasz dokument zwrotnie, może on **legalizować pracę w Polsce** albo zostać **przesłany elektronicznie** cudzoziemcowi — na jego podstawie, w kraju pochodzenia, w polskim konsulacie ubiega się on o wizę wydawaną **maksymalnie na rok**.

Pamiętaj: jeśli oświadczenie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi zostało już zarejestrowane, musisz spełnić **wszystkie obowiązki informacyjne wskazane powyżej**.

📌 ZAPAMIĘTAJ

- ✓ **Jeśli pracownik z Ukrainy nie ma podstawy do legalnego przekraczania granicy**, a planuje wyjazd lub jest za granicą i chce przyjechać — zarejestruj mu **oświadczenie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi**; na jego podstawie może ubiegać się o wizę.

PRZYKŁAD Z PRAKTYKI · OŚWIADCZENIE

Nicolai — obywatel Mołdawii

Do naszej firmy podczas rekrutacji zgłosił się Nicolai — obywatel Mołdawii. **Jakie kroki muszę podjąć, aby go zatrudnić?**

Weryfikuję legalność jego pobytu i jeśli nic nie budzi moich zastrzeżeń, podejmuję kroki w celu legalizacji pracy. Ponieważ jest obywatelem Mołdawii, składam elektronicznie **oświadczenie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi** przez praca.gov.pl i czekam na wpis oświadczenia do ewidencji. Po uzyskaniu wpisu podpisuję umowę. Następnie przesyłam do urzędu za pośrednictwem portalu praca.gov.pl **kopię umowy zawartej z cudzoziemcem** oraz **informuję o podjęciu pracy**.

Nicolai wykonuje pracę wyłącznie na warunkach wskazanych w oświadczeniu. Jeżeli zechce wyjechać do swojego kraju, zarejestrowane oświadczenie może wykorzystać do uzyskania polskiej wizy i ponownego wjazdu do Polski.

CIEKAWOSTKA

Procedura oświadczeniowa obejmuje obywateli **tylko czterech państw** — dlatego zawsze zaczynaj od ustalenia obywatelstwa kandydata.

📌 ZAPAMIĘTAJ

- ✓ Procedura oświadczeniowa dotyczy obywateli **Armenii, Białorusi, Mołdawii i Ukrainy**.
- ✓ Nie dopuszczaj cudzoziemca do pracy **przed wpisem oświadczenia do ewidencji**.
- ✓ Zarejestrowane oświadczenie pozwala **ubiegać się o wizę**, a na jej podstawie cudzoziemiec może **wrócić do Polski**.

3 Zezwolenie na pracę

Konieczne, gdy cudzoziemiec **nie może skorzystać** z powiadomienia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi ani z oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi — najczęściej, gdy pochodzi z państwa **nieobjętego** procedurą uproszczoną. Wniosek:

- składasz elektronicznie przez praca.gov.pl,
- trafia do **wojewody** zgodnie z główną siedzibą firmy,
- kosztuje **400 zł** — opłatę ponosi pracodawca,
- wydawane jest maksymalnie na **3 lata**,
- cudzoziemiec może rozpocząć pracę **dopiero po zwrotnym wydaniu dokumentu przez urząd** — samo złożenie wniosku nie legalizuje pracy.

ZEZWOLENIE A WIZA

Wydane zezwolenie służy jako **dokument legalizujący pracę w Polsce**, a zarazem jako podstawa do **ubiegania się o wizę**. Jeśli cudzoziemiec jest za granicą — prześlij mu dokument elektronicznie; na jego podstawie uzyska w konsulacie wizę, wydawaną **maksymalnie na rok**.

📌 ZAPAMIĘTAJ

- ✓ Zezwolenie na pracę — dla obywateli państw **spoza procedury uproszczonej**.
- ✓ **Wydawane jest przez wojewodę**; koszt **400 zł**, maksymalnie na **3 lata**.
- ✓ **Możliwość legalnego podjęcia pracy** dopiero po **zwrotnym wydaniu dokumentu** przez urząd.
- ✓ Procedura — w zależności od województwa — zazwyczaj trwa **około kilku miesięcy**; **zacznij formalności wcześniej**.

PRZYKŁAD Z PRAKTYKI · ZEZWOLENIE NA PRACĘ

Mahomed — obywatel Egiptu

Do naszej firmy podczas rekrutacji zgłosił się Mahomed — obywatel Egiptu. **Jakie kroki muszę podjąć, aby go zatrudnić?**

Weryfikuję legalność jego pobytu i jeśli nic nie budzi moich zastrzeżeń, podejmuję kroki w celu legalizacji pracy. Ponieważ nie może skorzystać z powiadomienia ani oświadczenia, składam elektroniczny **wniosek o wydanie zezwolenia na pracę** przez praca.gov.pl. Po zwrotnym uzyskaniu zezwolenia przygotowuję umowę zgodną z warunkami wskazanymi w zezwoleniu. Po spisaniu umowy przesyłam do urzędu za pośrednictwem portalu praca.gov.pl **kopię umowy zawartej z cudzoziemcem**, a Mahomed rozpoczyna pracę.

Jeżeli wyjedzie do swojego kraju, wydane zezwolenie może wykorzystać do ubiegania się o polską wizę umożliwiającą ponowny wjazd do Polski.

RADA PRAKTYCZNA

Każda zmiana **stanowiska, wynagrodzenia, wymiaru czasu pracy lub pracodawcy wymaga** uzyskania nowego dokumentu legalizującego pracę — jeśli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

CHECKLISTA — KROK 2

Przed zatrudnieniem:

- [ ] ustal obywatelstwo
- [ ] wybierz właściwą procedurę
- [ ] złóż wniosek przez praca.gov.pl
- [ ] odbierz dokument legalizujący pracę
- [ ] przygotuj umowę
- [ ] sprawdź, czy warunki umowy są zgodne z dokumentem
- [ ] dopełnij obowiązków wobec urzędu

Obowiązki pracodawcy po uzyskaniu zezwolenia

Prześlij umowę, a o poniższych zdarzeniach zawiadom wojewodę w terminie:

Obowiązek	Termin / warunek
prześlij wojewodzie **kopię podpisanej umowy**	przed rozpoczęciem pracy
poinformuj wojewodę, gdy cudzoziemiec **nie podjął** pracy w terminie rozpoczęcia pracy wskazanym w zezwoleniu	w ciągu 60 dni
poinformuj wojewodę, gdy cudzoziemiec **przerwał** wykonywanie pracy	przerwa dłuższa niż 60 dni
poinformuj wojewodę, gdy cudzoziemiec **zakończył** pracę przed końcem ważności zezwolenia	ponad 60 dni przed jej upływem

O każdym z tych zdarzeń poinformuj wojewodę **w terminie 60 dni**.

CIEKAWOSTKA

Wszystkie zawiadomienia dla wojewody złożysz **elektronicznie przez praca.gov.pl** — tak samo jak sam wniosek o zezwolenie na pracę.

📌 ZAPAMIĘTAJ

- ✓ Prześlij wojewodzie **kopię umowy** przed rozpoczęciem pracy.
- ✓ Zawiadom wojewodę o **niepodjęciu pracy** w terminie **60 dni** od daty rozpoczęcia wskazanej w zezwoleniu lub o **zakończeniu pracy** — jeśli okres do daty końcowej w zezwoleniu jest **dłuższy niż 60 dni**.
- ✓ Najwięcej błędów to **zły wybór procedury** — najpierw ustal obywatelstwo cudzoziemca.

Pobyt na podstawie złożonego wniosku — co robić?

Zdarza się, że cudzoziemiec ma już zakończony ruch bezwizowy, wygasłą wizę lub kartę pobytu, ale przebywa w Polsce **legalnie** — bo w czasie legalnego pobytu złożył **wniosek o zezwolenie na pobyt czasowy**. Cudzoziemiec chce podjąć pracę u Twojego klienta — co wtedy zrobić?

- Pomóż cudzoziemcowi **zlokalizować wniosek** w urzędzie, w którym go składał.
- Stroną postępowania jest **cudzoziemiec** — aby działać w jego imieniu, musisz mieć od niego **pełnomocnictwo**.
- Po odnalezieniu wniosku wyślij do wojewody **pismo o przekazanie sprawy** do wojewody właściwego dla aktualnego miejsca zamieszkania cudzoziemca i dołącz **komplet dokumentów od pracodawcy** potrzebnych do wydania decyzji.
- Czuwaj nad **odbiorem korespondencji** — przypominaj pracownikowi, że musi odbierać pisma z urzędu.

⚠ Nieodebrana korespondencja = poważne ryzyko

Brak odbioru pism = **pozostawienie wniosku bez rozpoznania**, tak jakby nigdy nie został złożony — a bez innej podstawy pobytu cudzoziemiec wpada w **nielegalny pobyt**.

📌 ZAPAMIĘTAJ

- ✓ Wniosek złożony w legalnym pobycie = pobyt **nadal legalny**.
- ✓ **Stroną postępowania o pobyt** jest cudzoziemiec — możesz go reprezentować tylko na podstawie **udzielonego przez niego pełnomocnictwa**.
- ✓ Wskaż **adres firmy do odbioru korespondencji** — nie przeoczysz terminu.

03

KROK TRZECI

Dokumenty do zatrudnienia

Masz legalny pobyt i legalną pracę? Został ostatni krok — **dokumentacja pracownicza**. To właśnie tu pracodawcy popełniają najwięcej błędów, które przy kontroli PIP lub Straży Granicznej mogą skończyć się ukaraniem.

1 Akta osobowe cudzoziemca

W aktach osobowych powinny znaleźć się m.in.:

- kopia **paszportu**,
- kopia dokumentu potwierdzającego **legalny pobyt**,
- kopia dokumentu **legalizującego pracę**,
- potwierdzenia wykonania obowiązków wobec urzędów,
- dokumentacja pracownicza wymagana Kodeksem pracy.

Dobrze przygotowane akta pozwalają bez problemu przejść kontrolę i wykazać, że zatrudnienie jest zgodne z przepisami.

2 Umowa zrozumiała dla cudzoziemca

Samo podpisanie umowy nie wystarczy — musisz mieć pewność, że **treść dokumentów jest dla cudzoziemca zrozumiała**. Najbezpieczniej przygotować **tłumaczenie umowy** na zrozumiały dla niego język. Jeśli dobrze zna polski, przygotuj pisemne oświadczenie, że:

- ✓ język polski jest dla niego zrozumiały w mowie i piśmie,
- ✓ rozumie warunki zatrudnienia,
- ✓ rozumie treść podpisywanej umowy,
- ✓ zapoznał się z dokumentacją niezbędną do zatrudnienia.

Wzór takiego oświadczenia znajdziesz na str. 27.

📌 ZAPAMIĘTAJ

- ✓ W aktach umieść kopię **paszportu**, dokumentu **pobytowego** i **legalizującego pracę**.
- ✓ Zadbaj, aby umowa była **zrozumiała** — tłumaczenie albo oświadczenie o znajomości polskiego.
- ✓ Skorzystaj z wzoru oświadczenia na **str. 27**.

3 Dokumenty BHP

Jeśli na stanowisku pracy występują czynniki **szkodliwe**, **niebezpieczne**, **substancje chemiczne** albo czynniki **rakotwórcze lub mutagenne** — przygotuj informacje o zagrożeniach także w języku zrozumiałym dla cudzoziemca. Dotyczy to zwłaszcza:

- instrukcji BHP,
- informacji o ryzyku zawodowym,
- zasad postępowania w razie zagrożenia,
- informacji o czynnikach szkodliwych i rakotwórczych.

Dzięki temu wykażesz podczas kontroli, że pracownik został właściwie poinformowany o zagrożeniach na swoim stanowisku.

4 Kontroluj terminy ważności

Zatrudnienie nie kończy się w dniu podpisania umowy. Przez cały okres pracy monitoruj terminy ważności m.in.:

- dokumentów pobytowych,
- dokumentów legalizujących pracę,
- paszportu.

Dzięki temu odpowiednio wcześnie rozpoczniesz kolejne procedury i unikniesz **przerw w zatrudnieniu**.

📌 **ZAPAMIĘTAJ**

- ✓ Monitoruj terminy ważności **dokumentów pobytowych, legalizujących pracę i paszportu**.
- ✓ **Wprowadź zasadę zapisywania przypomnień**, żeby nie przeoczyć ważnych terminów — np. na **60 dni** przed upływem ważności.

Najważniejsza zasada całego poradnika

> **Cudzoziemiec może wykonywać pracę wyłącznie na warunkach określonych w dokumencie legalizującym pracę oraz wyłącznie przez okres swojego legalnego pobytu w Polsce.**

Jeśli dokument legalizujący pracę wskazuje konkretnego **pracodawcę**, **stanowisko**, **wymiar czasu pracy**, **miejsce pracy** lub **wynagrodzenie** — praca musi być wykonywana dokładnie na tych warunkach. Każda zmiana może wymagać nowego dokumentu lub dodatkowych formalności.

Pamiętaj też: nawet ważne zezwolenie na pracę lub zarejestrowane oświadczenie **nie daje prawa do pracy**, jeżeli cudzoziemiec utracił legalny pobyt w Polsce.

CIEKAWOSTKA

Ta zasada dotyczy **każdej procedury** — powiadomienia i oświadczenia **o powierzeniu pracy cudzoziemcowi** oraz **zezwolenia na pracę**.

📌 ZAPAMIĘTAJ

- ✓ Praca tylko na **warunkach z dokumentu legalizującego pracę** — pracodawca, stanowisko, miejsce, wymiar, wynagrodzenie.
- ✓ Każda zmiana tych warunków może wymagać **nowego dokumentu** legalizującego pracę.
- ✓ Ważne zezwolenie czy oświadczenie **nie daje prawa do pracy** bez legalnego pobytu.
- ✓ Legalny pobyt i legalna praca muszą trwać **jednocześnie** przez cały czas zatrudnienia.

PRZYKŁAD Z PRAKTYKI

Tetiana — obywatelka Ukrainy

Do naszej firmy podczas rekrutacji zgłosiła się Tetiana. Ma legalny pobyt. **Jakie kroki muszę podjąć, aby ją zatrudnić?**

Jako pracodawca mam już konto na portalu praca.gov.pl, bo zatrudniałem innych pracowników. Tetiana **jest obywatelką Ukrainy** — podpisuję więc umowę i w ciągu **7 dni** kieruję **powiadomienie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi**, zgodne z zawartą umową.

Jeśli Tetiana zna język polski — przygotowuję dla niej oświadczenie o znajomości języka. Jeśli nie zna — przekazuję tłumaczenie umowy oraz najważniejszych dokumentów. Do akt osobowych dołączam:

- kopię paszportu,
- dokument pobytowy,
- dokument legalizujący pracę,
- podpisane oświadczenie lub tłumaczenie,
- pozostałą dokumentację pracowniczą.

Od tego momentu monitoruję terminy ważności wszystkich dokumentów.

CHECKLISTA — KROK 3

Przed dopuszczeniem pracownika do pracy:

- ☐ zrobiono skan wszystkich stron paszportu
- ☐ zweryfikowano legalność pobytu — kopia dokumentu legalizującego pobyt w aktach
- ☐ przygotowano dokument legalizujący pracę — kopia w aktach
- ☐ przetłumaczono umowę lub spisano oświadczenie o znajomości języka
- ☐ jeśli występują czynniki szkodliwe — spisano oświadczenie w języku zrozumiałym dla cudzoziemca
- ☐ pozostałe dokumenty do zatrudnienia — jak dla obywateli polskich

Najważniejsze zasady

Skrót całego poradnika — 6 rzeczy, o których pracodawca musi pamiętać.

01

Dwie podstawy razem

Legalny pobyt i legalna praca muszą występować jednocześnie — przez cały czas zatrudnienia.

02

Zacznij od weryfikacji obywatelstwa

Od kraju pochodzenia zależy podstawa pobytu i właściwa procedura legalizacji pracy.

03

Sprawdź cały paszport

Przejrzyj wszystkie strony — czy nie ma decyzji o zobowiązaniu do powrotu.

04

Dobierz właściwą procedurę

Powiadomienie, oświadczenie czy zezwolenie — zły wybór to odmowa, koszty i opóźnienia.

05

Praca tylko wg dokumentu

Pracodawca, stanowisko, miejsce, wymiar i płaca muszą być zgodne z dokumentem legalizującym pracę.

06

Pilnuj terminów

Monitoruj ważność pobytu, dokumentów pracy i paszportu — unikniesz przerw w zatrudnieniu.

Wzór oświadczenia pracownika

Możesz skorzystać z tego wzoru przy zatrudnianiu cudzoziemca, który posługuje się językiem polskim.

OŚWIADCZENIE PRACOWNIKA

Ja, niżej podpisany/-a

.....

oświadczam, że język polski jest dla mnie zrozumiały w mowie i piśmie. Potwierdzam, że rozumiem treść zawieranej umowy, warunki mojego zatrudnienia oraz wszystkie dokumenty przekazywane mi przez pracodawcę w związku z wykonywaną pracą.

Oświadczam również, że zapoznałem/-am się z dokumentacją niezbędną do zatrudnienia, zasadami obowiązującymi u pracodawcy oraz informacjami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, a ich treść jest dla mnie w pełni zrozumiała. Niniejsze oświadczenie składam dobrowolnie.

....

Miejscowość i data Podpis pracownika

SKORZYSTAJ Z WZORU

Wypełnij, wydrukuj i dołącz do akt — proste zabezpieczenie na wypadek kontroli.

NA KONIEC

Do zobaczenia!

Dziękujemy za poświęcony czas i mamy nadzieję, że ten poradnik pomoże Ci **bezpiecznie prowadzić sprawy cudzoziemców** oraz uniknąć najczęściej popełnianych błędów.

Chcesz omówić konkretne przypadki swoich klientów? Jesteśmy z Bielska-Białej i chętnie przyjedziemy do Twojego biura — **bezpłatna konsultacja** dla księgowości i kadr. Porozmawiamy wyłącznie o Twoich sprawach, odpowiemy na pytania i pokażemy praktyczne rozwiązania.

Zespół LEGALEX

Specjaliści legalizacji pobytu i pracy — partner biur księgowych i kadrowych.

PARTNER BIUR KSIĘGOWYCH I KADROWYCH

Zalegalizujemy pracowników Twoich klientów

Współpracujemy z biurami księgowymi i kadrowymi — weryfikacja dokumentów, legalizacja pobytu i pracy, stały nadzór nad terminami. Jesteśmy z Bielska-Białej i dojeżdżamy do Twojego biura oraz do Twoich klientów.

Umów bezpłatne spotkanie w Twoim biurze

LEGALEX EWELINA KANIA-FURTAK

ul. Gazownicza 1, Bielsko-Biała • NIP 9372651112

Licencja KRAZ 21417 — rekrutacja pracowników

tel. 881 751 461